

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Warszawa, 13 lipca 2023 r.

Prezes
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

990600.510.496.2023-SRK-P-DE/MT2

KANCELARIA SENATU

03980200817424
RPW/15201/2023 P zał.
2023-07-19 rej. Bronisz Karol

Pani Gabriela Morawska-Stanecka
Wicemarszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej
Kancelaria Senatu
ul. Wiejska 6/8
00-902 Warszawa

Memoowa Pani Marszałek

w związku z wystąpieniem Pani Marszałek z dnia 26.06.2023 r., przy którym przekazane zostało oświadczenie Senatora Jana Filipa Libickiego w sprawie zgłoszonej przez Panią M S uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Pani M S: w piśmie do Senatora Jana Filipa Libickiego podnosi kwestie odnoszące się do obowiązujących regulacji prawnych z zakresu zawieszania i zmniejszania wysokości rent rodzinnych dla osób w wieku przedemerytalnym, które z tytułu zatrudnienia osiągają przychody w wysokości przekraczającej obowiązujące limity, przy czym ocenia te przepisy jako społecznie niesprawiedliwe w porównaniu do regulacji prawnych dotyczących emerytów.

Emeryci i renciści mogą osiągać dodatkowe przychody, jednakże z uwagi na limity przychodu dla niektórych świadczeniobiorców obowiązujące przepisy przewidują określone skutki w postaci zmniejszenia kwoty świadczenia lub zawieszenia wypłaty na czas osiągnięcia tych przychodów.

Obowiązujący stan prawny¹

Obowiązujące przepisy nie wprowadzają ograniczeń co do podstawy wykonywania pracy przez emerytów i rencistów, zatem osoby te mogą pracować na podstawie umowy o pracę, umowy - zlecenia, prowadzić działalność na własny rachunek, a zatem mogą osiągać przychody z tytułu wykonywania działalności objętej ubezpieczeniem społecznym.

Przepisy prawa nakładają na emerytów i rencistów oraz płatników składek obowiązek zawiadomienia organu rentowego o podjęciu dodatkowej pracy zarobkowej i o wysokości osiąganego z tego tytułu przychodu. Osoby po raz pierwszy ubiegające się o emeryturę lub rentę informację taką umieszczają we wniosku o świadczenie. Natomiast osoby podejmujące dodatkową

¹ Art.103-105 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Z 2022 r. poz. 504 ze zm.)

pracę zarobkową już uprawnione do świadczenia, zobowiązane są do przesłania oddziałowi ZUS stosownej informacji od kiedy podjęły pracę oraz jaka jest miesięczna wysokość ich przychodu.

Limity przychodów

Zmniejszenie świadczeń emerytalno-rentowych jest uzależnione od wysokości osiąganego przychodu. Jeśli przychód nie przekracza 70% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (od czerwca 2023 r. jest to kwota 4987,00 zł), nie ma on wpływu na wypłaty z ZUS z tytułu tych świadczeń.

Jeśli jednak przychód przekracza ten limit, ale nie jest on wyższy niż 130% przeciętnego wynagrodzenia (aktualnie jest to kwota 9261,60 zł) to emerytura, renta z tytułu niezdolności do pracy oraz renta rodzinna dla jednej osoby ulegną zmniejszeniu o kwotę przekroczenia – nie więcej jednak niż o kwotę maksymalnego zmniejszenia.

Maksymalne kwoty zmniejszenia od marca 2023 r. wynoszą odpowiednio:

- 794,35zł dla emerytury i renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy,
- 595,80 zł dla renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy
- 675,24 zł dla renty rodzinnej do której jest uprawniona jedna osoba

Przychody w wysokości przekraczającej 130% przeciętnego wynagrodzenia (9261,60 zł) powodują zawieszenie wypłaty świadczeń.

Limity zarobków ulegają zmianie od ostatniego miesiąca kwartału w związku ze zmianą przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał poprzedni.

Ubezpieczeni, którzy osiągnęli wiek 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn

Limity przychodów przewidziane są tylko dla osób, które nie ukończyły powszechnego wieku emerytalnego (są to ubezpieczeni uprawnieni do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty rodzinnej lub emerytury wcześniejszej) .

Jeżeli ubezpieczony jest uprawniony do wcześniejszej emerytury, do czasu osiągnięcia wieku emerytalnego jego przychody - w zależności od wysokości - mogą mieć wpływ na zmniejszenie lub zawieszenie tego świadczenia.

Ubezpieczonym uprawnionym do emerytury, którzy ukończyli wiek 60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn, bez względu na wysokość osiąganych przychodów, świadczenia przysługują w pełnej wysokości, przy czym emerytem w rozumieniu przepisów jest nie tylko osoba pobierająca emeryturę, ale także osoba mająca ustalone prawo do tego świadczenia, ale pobierająca inne świadczenie jako korzystniejsze lub wybrane (np. rentę rodzinną).

Podkreślenia przy tym wymaga fakt, że zgodnie z art. 103a ustawy emerytalnej, prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Renta rodzinna

Osoba uprawniona do renty rodzinnej z tytułu osiągnięcia dodatkowych przychodów podlega ww. przepisom o zawieszalności świadczeń pod warunkiem, że nie osiągnęła wieku emerytalnego i nie jest uprawniona do emerytury.

W sytuacji gdy do renty rodzinnej jest uprawnionych kilka osób (np. wdowa i dziecko), przychody osiąmane przez jedną z osób uprawnionych, obciążają część świadczenia przysługującą tej osobie, ustaloną w wyniku podziału renty rodzinnej między wszystkich uprawnionych. W niezmienionej wysokości wypłaca się natomiast część renty rodzinnej przysługującą osobom nie osiągniętym przychodu.

Stan sprawy Pani M: S

Pani M S jest uprawniona do renty rodzinnej przyznanej decyzją z dnia 28.02.2023 r., przy czym świadczenie przysługuje od 23.01.2023 r., tj. od dnia śmierci męża.

We wniosku o rentę rodzinną z 22.02.2023 r. Pani S oświadczyła, że po przyznaniu renty zamierza osiągać przychody w wysokości nie powodującej zawieszenia lub zmniejszenia świadczenia. W związku z tym Oddział ZUS wypłaca rentę rodzinną w pełnej wysokości.

Po zakończeniu roku kalendarzowego zainteresowana ma obowiązek powiadomić ZUS o łącznej kwocie przychodu w roku kalendarzowym lub w poszczególnych miesiącach w celu dokonania ostatecznego rozliczenia świadczenia.

Odnosząc się do niektórych twierdzeń Pani S zawartych w wystąpieniu do Senatora Jana Filipa Libickiego należy dodatkowo sprostować, że:

- renta rodzinna dla 1 osoby wynosi 85 % świadczenia jakie przysługiwało zmarłemu, przy czym procentowy wymiar jest uzależniony od liczby osób uprawnionych a nie od wieku uprawnionej wdowy,
- rentę rodzinną dla wdowy, która osiągnęła wiek 50 lat ZUS przyznaje na stałe, a nie jedynie okresowo do osiągnięcia przez wdowę wieku emerytalnego 60 lat.

Pani S ma prawo do renty rodzinnej na stałe, a z chwilą osiągnięcia wieku 60 lat będzie jej przysługiwało prawo do wystąpienia z wnioskiem o emeryturę oraz wyboru jednego ze świadczeń do wypłaty. Ustalenie prawa do emerytury, bez względu czy będzie wypłacana emerytura, czy renta rodzinna oznacza, że osiągnane dodatkowo przychody nie będą powodować konsekwencji w wypłacie świadczenia.

Dane statystyczne

Według stanu na grudzień 2022 r. - 30,3 tys. kobiet w wieku 50-59 lat pobierało rentę rodzinną wypłacaną przez ZUS i jednocześnie podlegało ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

W tej grupie było 9,1 tys. kobiet, które osiągnęły przychód przekraczający 70 % przeciętnego wynagrodzenia, skutkujący zmniejszeniem świadczenia.

Mam nadzieję, że powyższe wyjaśnienia dotyczące obowiązujących regulacji w zakresie zarobkowania świadczeniobiorców oraz wpływu przychodów na wypłacane przez ZUS świadczenia będą dla Pani pomocne.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Prezesa ZUS
CZŁONEK ZARZĄDU

Dorota Bieniasz
Dorota Bieniasz